

Wykaz skrótów	17
USTAWA z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych	23
DZIAŁ I. Przepisy ogólne	25
Art. 1. [Zakres stosowania ustawy]	25
Art. 2. [Odesłanie do definicji określonych w ustawie o finansach publicznych]	33
Art. 3. [Wyłączenie stosowania ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych]	38
Art. 3a. [Zasady przetwarzania danych osobowych w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych]	50
DZIAŁ II. Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych	58
Rozdział 1. Zakres odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych	58
Art. 4. [Podmiotowy zakres odpowiedzialności]	58
Art. 4a. [Zakres podmiotowy odpowiedzialności za nieprawidłowości w gospodarowaniu środkami unijnymi lub zagranicznymi]	59
Art. 5. [Naruszenia w zakresie ustalania, pobierania, dochodzenia i umarzania należności]	75
Art. 6. [Naruszenia w zakresie przekazywania dochodów]	97
Art. 7. [Naruszenie polegające na przeznaczeniu dochodów uzyskiwanych przez jednostkę budżetową na jej wydatki]	109
Art. 8. [Naruszenia związane z udzieleniem dotacji]	114
Art. 9. [Wydatkowanie dotacji niezgodnie z przeznaczeniem]	119
Art. 9a. [Naruszenie związane z subwencjami dla podmiotów szkolnictwa wyższego]	123
Art. 10. [Niezgodne z planem dokonanie zmian w budżecie lub planie finansowym]	126
Art. 11. [Przekroczenie zakresu upoważnienia do dokonywania wydatków]	139
Art. 12. [Przeznaczenie środków z rezerwy na inny cel]	151
Art. 12a. [Zaciągnięcie zobowiązania w związku z realizacją polityki zdrowotnej]	156
Art. 13. [Naruszenia związane z gospodarowaniem środkami europejskimi]	159
Art. 14. [Nieopłacenie składek i wpłat]	170
Art. 15. [Zaciągnięcie zobowiązania bez upoważnienia lub z przekroczeniem jego zakresu]	174
Art. 16. [Nieterminowe wykonywanie zobowiązań]	181
Art. 17. [Przedmiotowy zakres odpowiedzialności za naruszenia w zakresie zamówień publicznych]	189
Art. 17a. [Naruszenia w zakresie umów koncesyjnych na roboty budowlane lub usługi]	239
Art. 18. [Inwentaryzacja, sprawozdawczość]	255
Art. 18a. [Zaniechanie prowadzenia audytu wewnętrznego]	285
Art. 18b. [Odpowiedzialność za nienależyte wykonywanie wstępnej kontroli przez Głównego Księgowego]	290
Art. 18c. [Niewykonanie lub nienależyte wykonanie kontroli zarządczej]	299

Art. 18d. [Zastosowanie przepisów odrębnych]	305
Rozdział 2. Zasady odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych	306
Art. 19. [Warunki odpowiedzialności – wina]	306
Art. 20. [Odpowiedzialność w przypadku niezgłoszenia sprzeciwu do uchwały]	320
Art. 21. [Czas naruszenia]	321
Art. 22. (uchylony).	323
Art. 23. [Brak świadomości naruszenia]	323
Art. 24. [Zasada stosowania ustawy względniejszej dla sprawcy]	328
Art. 25. [Niezależność odpowiedzialności. Zawieszenie i umorzenie postępowania]	335
Art. 26. [Wyłączenie odpowiedzialności – kwota minimalna]	344
Art. 27. [Zdarzenie losowe]	354
Art. 28. [Znikoma szkodliwość]	356
Art. 29. [Wyłączenie odpowiedzialności]	362
Art. 30. [Odrębność odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych od odpowiedzialności odszkodowawczej]	364
Rozdział 3. Kary za naruszenie dyscypliny finansów publicznych oraz ich wymiar	365
Art. 31. [Rodzaje kar]	365
Art. 32. [Skutki ukarania karą nagany lub karą pieniężną]	371
Art. 33. [Zasady wymiaru kary]	374
Art. 34. [Kara zakazu pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi]	379
Art. 34a. [Dyrektywy wymiaru kary nagany i kary pieniężnej]	381
Art. 35. [Upomnienie]	385
Art. 36. [Odstąpienie od wymierzenia kary]	388
Art. 37. [Kara łączna]	395
Rozdział 4. Przedawnienie oraz zatarcie ukarania	396
Art. 38. [Przedawnienie karalności]	396
Art. 39. [Przedawnienie wykonania kary]	401
Art. 40. [Zatarcie ukarania z mocy prawa]	401
Art. 41. [Zatarcie kary przed terminem]	402
DZIAŁ III. Organy właściwe w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych	404
Rozdział 1. Organy orzekające w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych	404
Art. 42. [Organy orzekające]	404
Art. 43. [Skład komisji orzekającej]	406
Art. 44. [Obowiązki przewodniczącego i członków komisji]	408
Art. 44a. [Zapewnienie jednolitego stosowania przepisów o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych]	409
Art. 45. [Zasada niezawisłości członków organów orzekających]	410

Rozdział 2. Komisje orzekające i ich właściwość	412
Art. 46. [Rodzaje komisji orzekających]	412
Art. 47. [Zadania wspólnej komisji orzekającej]	413
Art. 48. [Właściwość międzyresortowej komisji orzekającej przy Ministrze Finansów]	415
Art. 49. [Właściwość komisji orzekającej przy ministrze do spraw administracji publicznej]	417
Art. 49a. [Właściwość komisji orzekającej przy Ministrze Sprawiedliwości]	419
Art. 49b. [Właściwość międzyresortowej komisji orzekającej]	420
Art. 50. [Właściwość komisji orzekającej przy Szefie KPRM]	420
Art. 51. [Właściwość regionalnej komisji orzekającej]	422
Art. 51a. [Ustalenie właściwości komisji orzekającej]	423
Rozdział 3. Zasady powoływania komisji orzekających i Głównej Komisji Orzekającej	425
Art. 52. [Powołanie wspólnej komisji orzekającej]	425
Art. 53. [Tryb powoływania pozostałych komisji orzekających]	426
Art. 54. [Tryb powołania przewodniczącego GKO]	429
Art. 55. [Wymagania wobec członków komisji orzekających i GKO]	430
Art. 56. [Wygaśnięcie członkostwa przed upływem kadencji]	433
Rozdział 4. Organy właściwe do wypełniania funkcji oskarżyciela	436
Art. 57. [Rzecznicy dyscypliny finansów publicznych]	436
Art. 58. [Główny Rzecznik Dyscypliny Finansów Publicznych]	438
Art. 59. [Obszar reprezentacji]	439
Art. 59a. [Informacja o potrzebie przeprowadzenia kontroli]	441
Rozdział 5. Zasady powoływania Głównego Rzecznika i rzeczników dyscypliny	442
Art. 60. [Tryb powołania i odwołania Głównego Rzecznika]	442
Art. 61. [Powołanie i odwołanie rzecznika właściwego w sprawach rozpatrywanych przez wspólną komisję orzekającą]	443
Art. 62. [Tryb powołania i odwołania rzecznika]	444
Art. 62a. [Spory o właściwość]	446
Art. 63. [Wymagania wobec rzeczników]	447
Art. 64. [Obowiązek powiadamiania o powołaniu i odwołaniu rzecznika]	449
Rozdział 6. Uprawnienia członków organów orzekających i rzeczników oraz funkcjonowanie i obsługa komisji i rzeczników	450
Art. 65. [Miesięczne wynagrodzenie ryczałtowe]	450
Art. 66. [Wynagrodzenie ryczałtowe za udział w rozprawie lub posiedzeniu]	

.....	452
Art. 67. [Zawiadomienie o powołaniu, wypowiedzenie stosunku pracy]	
.....	454
Art. 68. [Zwolnienie ze świadczenia pracy]	456
Art. 69. [Zwrot kosztów przejazdu i noclegów]	457
Art. 70. [Obsługa prawna i organizacyjna komisji i rzeczników]	
.....	457
Art. 71. [Delegacja ustawowa]	459
DZIAŁ IV. Postępowanie w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych	460
Rozdział 1. Zasady postępowania w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych	460
Art. 72. [Postępowanie w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych]	460
Art. 73. [Strony postępowania]	462
Art. 74. [Prawo do obrony]	462
Art. 75. [Obróńca obwinionego]	465
Art. 76. [Zasady postępowania]	469
Art. 77. [Uprawnienia osoby, wobec której wszczęto postępowanie wyjaśniające]	
.....	474
Art. 78. [Przesłanki procesowe]	475
Art. 78a. [Zawieszenie postępowania]	481
Art. 79. [Łączne rozpoznawanie spraw]	483
Art. 80. [Zasada ustalania prawdy obiektywnej i informowania uczestników postępowania]	
.....	484
Art. 81. [Zasady kierowania wniosków o ukaranie i rozstrzygnięcia sporów o właściwość]	
.....	486
Art. 82. [Skierowanie sprawy do innej komisji orzekającej]	488
Art. 83. [Wyłączenie członka komisji lub rzecznika]	489
Art. 84. [Organy uprawnione do wyłączenia z rozpoznawania sprawy]	491
Art. 85. [Postanowienie]	492
Art. 85a. [Obowiązek sygnalizacji]	495
Art. 86. [Pomoc specjalistyczna]	497
Rozdział 2. Dowody	499
Art. 87. [Fakty mające znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy]	
.....	499
Art. 88. [Fakty powszechnie znane]	500
Art. 89. [Zebranie i ocena dowodów]	501
Art. 90. [Obowiązek wskazania faktów i świadków]	505
Art. 91. [Wezwanie świadka; prawo odmowy zeznań]	505
Art. 91a. [Zwolnienie świadka z kosztów przejazdu i świadczenia pracy]	
.....	508
Art. 91b. [Kara porządkowa]	509
Art. 91c. [Wezwanie do przedstawienia informacji mających znaczenie dla sprawy]	
.....	512
Art. 92. [Dodatkowe opinie organów lub instytucji]	513
Rozdział 3. Zawiadomienie o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych	514

Art. 93. [Uprawnieni do złożenia zawiadomienia o naruszeniu dyscypliny]	514
Art. 94. [Treść zawiadomienia. uzupełnienie braków formalnych]	522
Art. 95. [Postępowanie z informacją o naruszeniu]	532
Rozdział 4. Czynności sprawdzające i postępowanie wyjaśniające	545
Art. 96. [Istota czynności sprawdzających. Wezwanie do złożenia wyjaśnień i dokumentów]	545
Art. 96a. [Badanie właściwości. Przekazanie sprawy]	550
Art. 97. [Postanowienie o wszczęciu albo odmowie wszczęcia postępowania wyjaśniającego]	554
Art. 98. [Treść postanowienia o wszczęciu postępowania wyjaśniającego]	561
Art. 99. [Rozszerzenie postępowania wyjaśniającego]	566
Art. 100. [Odmowa wszczęcia postępowania wyjaśniającego]	570
Art. 101. [Zażalenie na postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania wyjaśniającego]	577
Art. 101a. [Sposób postępowania z informacjami niestanowiącymi zawiadomienia o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych]	581
Art. 102. [Doręczenie stronie postanowienia o wszczęciu postępowania wyjaśniającego]	583
Art. 103. [Obowiązek sporządzenia protokołu]	584
Art. 103a. [Zmiana postanowienia w zakresie kwalifikacji prawnej naruszenia]	586
Art. 104. [Terminy prowadzenia czynności sprawdzających i postępowania wyjaśniającego]	586
Art. 105. [Poinformowanie zawiadamiającego o złożeniu wniosku o ukaranie]	588
Art. 106. [Postanowienie o umorzeniu postępowania wyjaśniającego]	588
Art. 107. [Zakończenie postępowania wyjaśniającego wobec osób nieobjętych wnioskiem o ukaranie]	590
Art. 108. [Zaskarżenie postanowienia o umorzeniu postępowania wyjaśniającego]	591
Rozdział 5. Wniosek o ukaranie	593
Art. 109. [Podmiot uprawniony do wystąpienia z wnioskiem o ukaranie]	593
Art. 110. [Wniosek o ukaranie]	594
Rozdział 6. Postępowanie przed komisją orzekającą	599
Art. 111. [Badanie właściwości komisji orzekającej]	599
Art. 112. [Wstępna kontrola wniosku o ukaranie]	600
Art. 113. [Skierowanie wniosku do rozpoznania]	602
Art. 113a. [Rozstrzygnięcia procesowe przewodniczącego komisji]	605
Art. 114. (uchylony).	606
Rozdział 7. Posiedzenie	606

Art. 115. [Posiedzenie]	606
Art. 116. [Przebieg posiedzenia]	607
Rozdział 8. Rozprawa	611
Art. 117. [Rozprawa]	611
Art. 118. [Wyznaczenie terminu rozprawy i składu orzekającego]	613
Art. 119. [Jawność i wyłączenie jawności]	615
Art. 120. [Organy uprawnione do wyłączenia jawności i dostęp do informacji niejawnych]	618
Art. 121. [Obecność obwinionego na rozprawie]	619
Art. 122. [Obowiązki przewodniczącego składu]	621
Art. 123. [Protokół]	622
Art. 124. [Forma działania stron i dopuszczalność wniosków dowodowych]	626
Art. 125. [Odroczenie rozprawy]	627
Art. 126. [Przeprowadzenie dowodu pomimo odroczenia rozprawy]	630
Art. 127. [Czynności w ramach rozprawy]	632
Art. 128. [Zasady przesłuchiwania świadków, uzupełnienie postępowania dowodowego]	634
Art. 129. [Ujawnienie dowodów]	636
Art. 130. [Rozszerzenie postępowania]	637
Art. 131. [Zmiana kwalifikacji prawnej naruszenia podczas rozprawy]	639
Art. 132. [Ciągłość rozprawy]	641
Art. 133. [Przebieg rozprawy]	642
Art. 134. [Głosowanie]	643
Art. 135. [Orzeczenie]	645
Art. 136. [Ogłoszenie orzeczenia]	651
Art. 137. [Uzasadnienie]	653
Rozdział 9. Zażalenia i odwołania	661
Art. 138. [Wnoszenie środków zaskarżenia]	661
Art. 139. [Czynności po otrzymaniu zaskarżenia – kontrola międzyinstancyjna]	663
Art. 139a. [Odmowa przyjęcia środka zaskarżenia przez organ drugiej instancji]	666
Art. 139b. [Zawieszenie postępowania i wyłączenie sprawy do odrębnego postępowania przez organy drugiej instancji]	666
Art. 140. [Cofnięcie środka zaskarżenia]	667
Art. 140a. [Rozpoznanie zażalenia]	669
Art. 141. [Prawomocność rozstrzygnięć komisji orzekającej pierwszej instancji]	670
Art. 142. [Prawomocność rozstrzygnięć GKO]	671
Rozdział 10. Postępowanie odwoławcze przed Główną Komisją Orzekającą	672
Art. 143. [Obowiązki przewodniczącego GKO związane ze złożeniem odwołania]	

.....	672
Art. 144. [Posiedzenie GKO]	674
Art. 145. [Zasady rozpatrywania odwołań]	676
Art. 146. [Zakaz zaostrenia kary]	676
Art. 147. [Orzeczenie GKO]	678
Art. 148. [Uzasadnienie orzeczenia GKO]	686
Art. 149. [Odpowiednie stosowanie przepisów]	688
Rozdział 11. Ponowne rozpoznanie sprawy	689
Art. 150. [Granice przekazania sprawy do ponownego rozpoznania]	689
Art. 151. [Pośredni zakaz orzekania na niekorzyść obwinionego]	691
Art. 152. [Odpowiednie stosowanie przepisów w postępowaniu obejmującym ponowne rozpoznanie sprawy]	693
Rozdział 12. Wykonywanie prawomocnych orzeczeń w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych	694
Art. 153. [Przekazanie prawomocnego orzeczenia]	694
Art. 154. [Odpis i rozpoczęcie wykonywania kary zakazu pełnienia funkcji]	696
Art. 155. [Wezwanie do uiszczenia kosztów postępowania i orzeczonych kar]	697
Art. 156. [Zakaz pełnienia funkcji]	698
Rozdział 13. Stwierdzenie nieważności prawomocnych postanowień i orzeczeń	702
Art. 157. [Przesłanki nieważności. inicjatywa wszczęcia postępowania]	702
Art. 158. [Postanowienie w przedmiocie nieważności]	715
Art. 159. [Zakres stosowania przepisów o postępowaniu odwoławczym]	719
Art. 160. [Przedawnienie stwierdzenia nieważności]	722
Art. 161. [Zwrot kosztów lub kary pieniężnej]	728
Rozdział 14. Wznowienie postępowania	730
Art. 162. [Przesłanki wznowieniowe]	730
Art. 163. [Wniosek o wznowienie postępowania]	745
Art. 164. [Postanowienie o odmowie wznowienia postępowania albo o wznowieniu postępowania]	747
Art. 165. [Zakres stosowania przepisów o postępowaniu odwoławczym]	750
Art. 166. [Przedawnienie wznowienia postępowania]	752
Rozdział 15. Koszty postępowania, egzekwowanie kosztów postępowania i kar pieniężnych	754
Art. 167. [Koszty postępowania]	754
Art. 168. [Egzekucja kar i kosztów]	756
Rozdział 16. Skarga do sądu administracyjnego	757
Art. 169. [Skarga do sądu administracyjnego]	757

DZIAŁ V. Przepisy porządkowe	759
Rozdział 1. Sprostowania, udostępnianie akt, pisma, terminy	759
Art. 170. [Sprostowanie omyłki w rozstrzygnięciach lub ich uzasadnieniu]	759
Art. 171. [Sprostowanie omyłki w protokole rozprawy lub posiedzenia]	770
Art. 172. [Adnotacje w aktach sprawy]	777
Art. 173. [Gwarancje dostępu do akt sprawy]	779
Art. 173a. [Prawo dostępu do danych dla osoby, której one dotyczą]	782
Art. 174. [Formy składania oświadczeń wiedzy i woli]	783
Art. 175. [Pismo wniesione do niewłaściwego organu]	790
Art. 176. [Zasady obliczania terminów]	793
Art. 177. [Przesłanki przywrócenia terminu]	801
Art. 178. [Organy właściwe, rozstrzygnięcie i zaskarżenie w przedmiocie przywrócenia terminu]	810
Rozdział 2. Doręczenia	813
Art. 179. [Wezwania, zawiadomienia, odpisy orzeczeń]	813
Art. 180. [Doręczenie przez pocztę lub osoby upoważnione]	814
Art. 180a. [Baza doręczeń elektronicznych]	815
Art. 180b. [Skuteczność doręczeń elektronicznych]	816
Art. 181. [Doręczenie osobiste]	816
Art. 182. [Doręczenie organowi, pełnomocnikowi zawodowemu]	818
Art. 183. [Obowiązek zawiadomienia o zmianie adresu]	820
Art. 184. [Doręczenie zastępcze]	821
Art. 185. [Doręczenie, potwierdzenie odbioru, odmowa przyjęcia]	821
Art. 186. [Doręczenie, awizo]	823
Rozdział 3. Przekazywanie prawomocnych rozstrzygnięć i rejestr ukaranych oraz sprawozdania z działalności organów właściwych w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych	824
Art. 187. [Przekazywanie prawomocnych rozstrzygnięć]	824
Art. 188. [Wpis do rejestru ukaranych]	827
Art. 189. [Informacje o osobach odpowiedzialnych za naruszenie dyscypliny finansów publicznych w rejestrze ukaranych]	828
Art. 190. [Usunięcie z rejestru ukaranych]	830
Art. 191. [Udostępnianie informacji z rejestru ukaranych]	831
Art. 192. [Sprawozdawczość]	832
Art. 193. [Organ zapewniający obsługę rejestru ukaranych]	838
Rozdział 4. Nadzór nad działalnością organów właściwych w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych	839
Art. 194. [Nadzór administracyjny nad działalnością komisji orzekających]	839
Art. 195. [Szczególne uprawnienia przewodniczącego GKO]	

.....	842
Art. 195a. [Nadzór Głównego Rzecznika]	843
Art. 195b. [Nadzór ministra finansów]	847
DZIAŁ VI. Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe	850
Rozdział 1. Zmiany w przepisach obowiązujących	850
Art. 196–198.	850
Rozdział 2. Przepisy przejściowe i końcowe	851
Art. 199. [Czyny dyscyplinarne popełnione przed wejściem w życie ustawy]	851
Art. 200. [Postępowania niezakończone przed wejściem w życie ustawy]	851
Art. 201. [Dotychczasowe kadencje organów dyscyplinarnych]	851
Art. 202. [Wejście w życie ustawy]	852
Bibliografia	853
Autorzy	859